

NIEZBEDNY (24) *ai*

Zawsze w pisowni łącznej.

Oba e jasne.

sg m N niezbedny (1). ◇ A niezbedného (1), niezbedny (1). ◇ V niezbedny (3). ◇ f N niezbedną (1). ◇ G niezbedn(e)j (2). ◇ V niezbedną (2). ◇ n N niezbedné (5); -é (1), -(e) (4). ◇ I niezbednym (1). ◇ V niezbedné (1). ◇ pl N m pers niezbedni (1). ◇ G niezbednych (3). ◇ A subst niezbedn(e) (1). ◇ L niezbednych (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

*Budzący niechęć, odrazę; plugawy, nikczemny, paskudny; abominandus, aversabilis, detestabilis, exsecrandus, ignavus, immundus, ineptus, inquinatus, lutulentus, nauseosus, odiosus, praetextatus, spurius, squalidus, turpis Cn (24) : O Iezu miłościwy/ ienżes od żydow niezbednych poſſiykowán bytz ráczyles. *OpecŻyw* 117; *ForCnR* E; Znaydzy iakiego Doctora Bys mu miał dać y puluora [!]. Tych to niezbednich pieniędzy Boć my nić ponich wtey nedzy. *RejKup* f5v; vpominánye od nas naładowało/ áby áni czytano nyezbednych listow yego [*Aetiusa kacorza*]. *KromRozm I* N2v; *MurzHist* M3; nyektore mátki fyny ſwe z młodu zaráz ná nyecnotę wyoda y otuchę im dáya/ thák o Wenufie yáko y o inłych nyezbednych rzeczach myſlić á ftárác ſie. *GliczKsiąż* E3; *KrowObr* 78v; *BielKron* 299; *OrzQuin* Aa2v; Ale iásnieyſzy wywod ielt z Doktorow S. y Hiſtorykow/ y ſwiátá wſzytkiego ſwiádectwá/ z ktorych tu prze ich niezbedny vpor/ niektore włóżyć muſzę *SkarJedn* 87; Piánſtwo niezbedne/ w dáie człowieká w poſromocenie y do wiela złoſci y grzechow wrotá otwarza. *SkarŻyw* 271, 298; Zábaczyłz przewodzić więcey Nád námi w tey tu piwnicy. Niezbedna mocy Szátánſka. Bo iuz przyſzlá ręká Pánſka. *MWilkHist* Ev, Ev; *CzechEp* 183; izali nas ná rzeż pobić máia/ iáko woły ábo ſwinie [...] że ſię ták tym niezbednym obzárſtwem tuczym? *WerGoſc* 262; *VotSzl* A2v; *PaxLiz* C4; *KlonFlis* C2v; Więc on niezbedny oſzułt twierdzi zá rzecz iłta/ Ze widział włálnym okiem Dżiewicę przeczyłta *KlonWor* 47, **2v, 59.*

*W przeciwstawieniu: »miły ... niezbedny« (1): Ach milá fortune ty nás od ſmutku zbawiłł/ Ale niezbedné Nieſſczęſcie ſercza krwawiłł. *ForCnR* E3v.*

W charakterystycznych połączeniach: niezbedne(-y, -a) ciało (2), człowiek, dziad, kacerstwo, kacierz, kradzież, list, łakomstwo, mamona, nieszczęście, niewola, obzarstwo, oszust, pieniądze, pijaństwo, prywatna, rzecz, trup, upor, zły duch, Żyd.

*Szereg: »szpetny, niezbedny« (1): Vtknęć iá [*chorągiew*] w tym tłuſtym brzuchu/ Szpetny niezbedny zły duchu. *MWilkHist* E4.*

Synonimy: brzydki, brzydliwy, mierziony, nikczemny, obrzydły, plugawy, sprosny, szkarady, szpetny, wszeteczny.